

# **A makrogazdasági és költségvetési mutatók aktuális alakulása**

**2015. szeptember**

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

*A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.*

## Főbb megállapítások

A gazdasági teljesítmény lassulása nem veszélyezteti a növekedés fundamentumait. A II. negyedévi bővülés ismét kiegyensúlyozott volt, a belső és külső tényezőkre azonos mértékben támaszkodott. Az ipari növekedés lassulását a nyári leállások okozhatták, így ősszel korrekcióra számítunk. Az építőiparban a július negatív trendfordulót hozott. A kiskereskedelmi forgalom minden főbb termékkörben dinamikusabban bővült. A munkanélküliség 7 százalékos alá süllyedt. Az államháztartás kumulált hiányának növekedése egyedi hatásokra vezethető vissza, előrejelzésünk szerint az idei hiány- és adósság-cél is biztonsággal tartható. Az árak éves összevetésben nem változtak augusztusban, ami előrevetíti a tartósan laza monetáris politikát.

## Reálgazdaság

A magyar **GDP** a II. negyedévben 2,7 százalékkal nőtt éves bázison. A teljesítmény a várakozásunkat meghaladó mértékben lassult. Ez főleg egyedi tényezők hatása, amik a növekedés fundamentumait nem veszélyeztetik. A növekedést április-júniusban ismét kiegyensúlyozottság jellemezte: a nettó export 1,4, a belső felhasználás 1,3 százalékponttal járult hozzá a gazdaság éves teljesítményéhez. A belső keresletet elsősorban a fogyasztás 3 százalékos emelkedése húzta. A beruházás a rossz I. negyedév után 5,2 százalékos növekedést mutatott. A termelési oldalon a termelői ágazatok növekedési üteme általánosságban lassult, miközben a szolgáltató szektor élénkülést mutatott. A mezőgazdaság közel 17 százalékos visszaesése jelentősen rontja az egész évre vonatkozó gazdasági kilátásokat. Az idei év egészére 3,1 százalékos GDP-bővülést várunk.

Júliusban az **ipari** teljesítmény fékeződött, mivel csak 3,4 százalékkal bővült a kibocsátás volumene. Ebben meghatározó szerepe lehetett a nyári nehézipari leállásoknak, így ősszel korrekcióra számítunk. Összességében a lassulás nem törte meg a pozitív trendet. Az év második felében az éves indexek gyorsulását várjuk, mivel a tavalyi év második felében a Suzuki-gyár átmeneti leállása miatt alacsony a bázis. Az értékesítési adatok alapján az export 4,6, a belföldi eladások 1,5 százalékkal nőttek. Az ipart a feldolgozóipar, azon belül a járműgyártás húzta, de itt és a beszállítói ágazatokban is lassulás tapasztalható. Az elektronikai iparban idén először csökkent éves alapon a termelés. A feldolgozóipari ágazatok új rendelésének volumene elsősorban a belföldi megrendelések következtében bővült, ami a belső kereslet élénkülésének irányába mutat.

Az **építőipar** júliusban elérte a negatív trendfordulót: éves alapon csupán 0,2 százalékkal nőtt, havi összevetésben (a kiigazított adatok szerint) 3 százalékkal csökkent a kibocsátás volumene. Utóbbi azt jelenti, hogy az elmúlt 4 hónapban háromszor volt negatív a mutató. Amennyiben a negatív trend tartós marad, úgy a III. negyedévben az építőipar már mérsékelheti a gazdaság növekedési ütemét. Az ágazat gyenge teljesítménye meglepő módon inkább az épületek építésében tapasztalt visszaesés következménye, de az egyéb építmények építése is csökkent. A teljes szerződésállomány július végén 47 százalékkal maradt el az egy évvel korábbtól. Az állami megrendelések pozitív hatása még az év végéig kitarthat, de ezt követően jelentős visszaesésre számítunk.

A **kiskereskedelmi forgalom** volumene júniusban 7,2 százalékkal nőtt éves bázison. A KSH júliusi első becslése szerint a növekedés üteme stabilizálódott: 7 százalékkal emelkedett a kibocsátás. Ezzel már két éve töretlenül növekszik az ágazat. Az elmúlt egy év kiemelkedő teljesítményében ugyanakkor jelentős szerep juthatott a kiskereskedelem fehéredésének, amit alátámaszt a fogyasztás alakulása. A

kiigazított adatok alapján az üzemanyag-kiskereskedelem a VII. hónapban 8,3 százalékkal bővült, tükrözve az alacsony árakat. A nem élelmiszer-kiskereskedelem forgalma 7,2, az élelmiszeré 6,3 százalékos növekedést mutatott. Utóbbi szektor gyorsuló ütemben nő, ami azt jelezheti, hogy a vasárnapi pihenőnap átmeneti negatív hatása elmúlt, a szereplők alkalmazkodtak a szabályozáshoz.

Az elmúlt hónapok **munkaerő-piaci** trendjei júliusban is folytatódtak, a szezonálisan kiigazított adatok alapján a foglalkoztatottak száma 11 ezer, az aktívaké 7 ezer fővel nőtt, míg a munkanélküliségi ráta 6,9 százalékra csökkent. A júniusi intézményi statisztikák alapján a 4 főnél több alkalmazottal rendelkező vállalatok körében dolgozók száma 1 ezer fővel csökkent, ugyanis a versenyszféra 2 ezer fős bővülése nem tudta ellensúlyozni a költségvetési szférában dolgozók létszámának visszaesését. Ez alapján kijelenthető, hogy a foglalkoztatásbővülés elsősorban az önfoglalkoztatásnak és a mikrovállalkozásoknak köszönhető. A növekvő munkaerő-kereslet a bérekre is kedvezően hatott, amelyek növekedési üteme júniusban 3,6 százalékra gyorsult a versenyszféra béremelkedéseinek köszönhetően.

### Költségvetési helyzet

2015. első nyolc hónapjában az államháztartás központi alrendszere összesen 914,9 milliárd forintos deficitet halmozott fel, ami 56,1 milliárd forinttal magasabb az elmúlt év azonos időszakához viszonyítva. Az államháztartáson belül a központi költségvetés 980,2 milliárd forintos hiánnyal, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 33,7, az elkülönített állami pénzalapok 31,6 milliárd forintos többlettel zártak. A két év kumulált hiányainak eltérése mögött a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós bevételeinek és kiadásainak átütemeződése húzódik meg. Az év elejétől számított érték megnövekedett hiányához az augusztusi deficit 20,8 milliárd forinttal járult hozzá, ami kismértékben magasabb a bázisévhez képest. Ennek magyarázata, hogy az iskolakezdés zavartalanságáért a Magyar Államkincstár már augusztus végén átutalta a szeptember havi családtámogatások, valamint a fogyatékosági támogatás és a megváltozott munkaképességűek kereset-kiegészítésének kifizetéséhez szükséges összegeket.

Intézetünk elkészítette az államháztartási folyamatokról szóló legfrissebb negyedéves elemzését. A növekvő bérkiáramlás és a gazdasági növekedések adóbefizetésekre tett markáns hatásával szemben az európai uniós források késése, a menekültügy, a két felfüggesztett adónem bevételekiesése és a tartalékok előrehaladott felhasználása is kockázatot jelent. A kockázatok számszerűsítése után prognózisunk szerint az idei évre kitűzött hiánycél és államadósság-ráta is tartható, az államháztartás GDP-arányos ESA-hiánya 2,2, az államadósság-ráta 75,1 százalékon teljesülhet.

### Monetáris folyamatok

A **fogyasztói árak** éves összevetésben nem változtak augusztusban. A gyengülő inflációs nyomás az olaj világpiaci árának esésével, annak begyűrzésével magyarázható. Az üzemanyagok ára éves összevetésben közel 12 százalékkal esett vissza. Az inflációt mérséklő fontosabb tényező még a rezsicsökkentés utolsó hulláma, mely a háztartási energia árát 2,7 százalékkal mérsékelte. Mindezeket leszámítva széleskörű áremelkedés tapasztalható, vagyis nincs deflációs veszély a gazdaságban. Az élelmiszerek és szolgáltatások ára rendre 0,9 és 1,7 százalékkal nőtt. A tartós fogyasztási cikkek öt éve nem látott mértékben drágultak (1,3 százalék). A jegybank augusztusban változatlanul hagyta az 1,35 százalékos **alapkamatot**. Várakozásunk szerint a rendkívül laza monetáris környezet hosszabb ideig fennmaradhat, ha azt a globális kockázati környezet is megengedi.